

בבית המשפט המחוזי

בתל-אביב

בעניין:

ת.א.

בש"א

זוהר ובר, ת.ז. 032821837,

מרח' חבצלת 11, קרית-ים

המבקש

ע"י ב"כ עו"ד יוחי גבע ואו אמיר ישראלי ואו שלומי כהן

מדרך ז'בוטינקי 5 (בית אבגד), רמת-גן, 52520

טל: 03-7518477, פקס: 03-7518635

- נגד -

דנשר בע"מ, ח.פ. 510727704

מרח' המלאכה 12, א.ת. חדש, ראש העין, 48091

המשיבה

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

המבקש מתכבד בזאת, להגיש לבית המשפט הנכבד, בד בבד עם הגשת התביעה העיקרית בתיק דנן ("התביעה"), בקשה לאישור התביעה כייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

- כתב התביעה מצ"ב כנספח "א" לבקשה זו.

- תצהיר המבקש, מר זוהר ובר מצ"ב כנספח "ב" לבקשה זו.

א. מבוא:

1. תביעה זו – והבקשה לאשרה כייצוגית – עניינה במקרה בוטה של הטעיה צרכנית, והפרת חובה חקוקה.
2. מסתבר, כי המשיבה, שווקה ומכרה משך שנים אחדות, את המוצר "פופקורן לייט" וכן את המוצר "גרנולה לייט" (להלן, יחד: "המוצרים") עת ציינה את שמם כ"לייט" או קל, בסימון מטעה, ובניגוד מוחלט לדין, כדבר המלמד לכאורה כי המוצרים אוחזים בכמות קלוריות הנמוכה מספיק, על מנת להקרא כ"לייט" או קל – בה בעת, שבפועל, הם אינם כאלה, ולא יכולים כלל להקרא כ"לייט" או קל, שכן כמות הקלוריות שבהם, גבוהה הרבה יותר, מכמות הקלוריות המותרת שתהא, על מנת שהמוצרים יוגדרו, יוסמנו וייקראו כ"לייט" או קל.
3. לכל ידוע, כי הצרכנים מעדיפים לצרוך לרוב, מוצרים האוחזים בכמות נמוכה יותר של קלוריות, לרבות מוצרי דלי קלוריות, מופחתי קלוריות "לייט" וקל, והכל על מנת לשמור על גזרתם ובעיקר על בריאותם.
4. הדבר ידוע היטב אף למשיבה, שבתחילת שנות האלפיים, הקימה מותג בשם "מרמוליט", ומיתגה את המותג, בסדרת מוצרים רבים, הכולל עוגות, עוגיות, ופלים, ריבות, תרכיזי מיצים, ג'ל, מוס, אבקת שוקו, דגני בוקר ושני המוצרים נשוא התובענה, הם הפופקורן לייט והגרנולה לייט.
5. בהתאם לפרסומיה בעיתונות, אמר מנהל השיווק של המשיבה, כי המשיבה מעוניינת להפוך את המותג מרמוליט, לחוצה קטגוריות, ולהיות חלוצה בקטגוריית המזון ללא סוכר.
6. וכך היה. המשיבה צמחה להיות, שם דבר בישראל, עת היא מוכרת מיני מזון ללא סוכר, ומוצרים המוגדרים על ידה כמרביתם בעלי בין היתר, מופחתי קלוריות, עת המשיבה, מייבאת ושווקת ומפיצה, חלק מהמוצרים, וחלק אחר מיוצרים ע"י חברות ישראליות, והמשיבה משווקת ומפיצה את אותם המוצרים תחת המותג "מרמוליט".
7. אכן, המשיבה, כדבריה, מודעת היטב, כי הצרכן המודרני מחפש מזונות בריאים יותר, ועל כן, העדיפה היא לחפש את המוצרים נשא תובענה זו, בתחפושת, משל היו פופקורן "לייט" וגרנולה "לייט" או קלים, עת בפועל הם אינם כאלה, וזאת על מנת למכור, והרבה, ממוצרים היקרים שלה, תוך שאלו מתחזים להיות לחם מוצרי לייט או קל, שכן המשיבה סימנה אותם בסימון "לייט" וקראה לה בשם "פופקורן לייט" ו"גרנולה לייט", ובפועל, הם אינם כאלה.
8. המבקש, הינו צרכן, ונוהג הוא לצרוך חלק ממוצרי המשיבה.
9. בכל התקופות, בהן רכש וצרך המבקש את אריזות הפופקורן דלעיל, הרי שעל אריזתו, היה מצויין כי מדובר בפופקורן "לייט". המבקש רכש את הפופקורן בשל העובדה כי הנו פופקורן "לייט" או קל.
10. בכל התקופות, בהן רכש וצרך המבקש את אריזות הגרנולה דלעיל, הרי שעל אריזתה, היה מצויין כי מדובר בגרנולה "לייט". המבקש רכש את הגרנולה בשל העובדה כי הנו גרנולה "לייט" או קלה.
11. בתקופה האחרונה, גילה המבקש, כי פופקורן המשיבה, אינו פופקורן "לייט" קל, שכן, אוחז הוא בכמות קלוריות הגבוהה יותר מהמותג, על מנת שיהווה הוא פופקורן "לייט" או קל.

12. לאחר שהתגלה למבקש, כי הפופקורן איננו "לייט", הרי שבדק הוא, אף את הגרנולה "לייט", שנהג הוא לרכוש ולצרוך, ואף זו, הובררה, כי איננה "לייט", שכן אוחזת היא בכמות קלוריות הגבוהה יותר מהמותר, על מנת שתהווה היא גרנולה "לייט" או קל.
13. על מנת שהפופקורן יהיה באמת לחם "לייט" או קל, הרי שעל ערכו הקלורי ל-100 גרם, להיות נמוך לפחות ב-1/3 בהשוואה לערך הקלורי למוצר מאותו מין שאינו קל. קרי על הפופקורן לאחוז עד 66.66% קלוריות מפופקורן רגיל שאינו לייט – ולא 98% קלוריות בפועל, בהשוואה לפופקורן רגיל (פופ סטאר מיני) שאף אותו מייבאת ומשווקת המשיבה, למשל.
14. למעשה, בהשוואה לפופקורן אחרים של המשיבה, הרי שהפופקורן לייט אוחו הרבה יותר מ-66.66% קלוריות מהם.
15. כך למשל, בהשוואה לפופקורן "פופ סטאר" של המשיבה, אוחו פופקורן לייט של מרמוליט, נשוא בקשה זו, 89% קלוריות מפופקורן "פופ סטאר".
16. עוד למשל, בהשוואה לפופקורן "פופ סטאר מיני" של המשיבה, אוחו פופקורן לייט של מרמוליט, נשוא בקשה זו, 98% קלוריות מפופקורן "פופ סטאר מיני".
17. על מנת שהגרנולה לייט של מרמוליט, תהא באמת גרנולה "לייט" או קלה, הרי שעל ערכה הקלורי ל-100 גרם, להיות נמוך לפחות ב-1/3 בהשוואה לערך הקלורי למוצר מאותו מין שאינו קל. קרי על הגרנולה לייט לאחוז עד 66.66% קלוריות מגרנולה רגילה שאיננה לייט – ולא 76% קלוריות בפועל, בהשוואה לגרנולה רגילה של מותג ה"שופרסל", למשל.
18. למעשה, בהשוואה לגרנולות אחרות, הרי שהגרנולה לייט של המשיבה, אוחו הרבה יותר מ-66.66% קלוריות מהם.
19. כך למשל, בהשוואה לגרנולה צימוקים שקדים ותפוחים של השופרסל, אוחזת הגרנולה לייט של מרמוליט, נשוא בקשה זו, 75.5% קלוריות מגרנולה צימוקים שקדים ותפוחים של השופרסל.
20. עוד למשל, בהשוואה לגרנולה פירות ואגוזים של השופרסל, אוחזת הגרנולה לייט של מרמוליט, נשוא בקשה זו, 76% קלוריות מגרנולה פירות ואגוזים של השופרסל.
21. בפועל, המוצרים שניהם אוחזים הרבה יותר מ 2/3 קלוריות בהשוואה למוצרים אחרים שאינם לייט מאותו סוג, והם אינם מוצרי "לייט", אלא מוצרים האוחזים בכמות קלוריות גבוהה, והנחזים להיות מוצרי "לייט" או קלים, כבסימון המטעה והאסור של המשיבה, מקום בו הם אינם כאלה.
22. מצב דברים זה אין לקבל: על ביהמ"ש הנכבד להוקיע סוג חמור וחסר תקדים זה של הטעיית צרכנים, ולהורות למשיבה לפצות את ציבור לקוחותיה בערכם של מחירי המוצרים. כמו כן מתבקש ביהמ"ש הנכבד לפסוק פיצוי בגין הפגיעה באוטונומיה של הפרט.

אך זה כללם של דברים ולהלן פירוטם :

ב. הצדדים

23. המשיבה, חברה פרטית, הינה בין שאר עיסוקיה, הבעלים של המוצג "מרמולייט" נשוא תובענה זו, ובאמצעות המותג דלעיל, משווקת ומפיצה היא, מגוון מוצרי מזון.

- דף פרטי המשיבה באתר משרד המשפטים מצ"ב כנספח "ג" לבקשה זו.

- הסבר על המותג "מרמולייט", כפי שמופיעה באתר של המשיבה WWW.MARMOLIGHT.CO.IL מצ"ב כנספח "ד" לבקשה זו.

24. המבקש, הינו צרכן של המוצרים נשוא תובענה זו, המשווקים ומופצים ע"י המשיבה, תחת שם המותג "מרמולייט".

ג. רקע עובדתי

25. המבקש, רכש והשתמש במוצר "פופקורן לייט" המשווק ומופץ ע"י המשיבה תחת המותג "מרמולייט".

26. כאשר רכש המבקש את אריזת הפופקורן דלעיל, עשה זאת בשים לב לפרטים המצויינים על חזית וצידי האריזות, ובכלל זאת ובראשית, דבר העובדה המצויינת כי הפופקורן הנו "לייט", קרי מופחת קלוריות, וכן עובדת היות שמו "פופקורן לייט".

27. על גבי אריזות המוצר "פופקורן לייט" אותו רכש וצרף המבקש, ללא יוצא מן הכלל, צויין תמיד כי הפופקורן הנו "לייט".

- תמונות המוצר "פופקורן לייט" המכיל 429 קילוקלוריות ל- 100 גרם מצ"ב כנספח "ה-1" – "ה-2" לבקשה זו.

- דף האינטרנט של המשיבה, בדבר הפופקורן דלעיל מצ"ב כנספח "ו" לבקשה זו.

- דף אינטרנט נוסף של המשיבה, בדבר הפופקורן דלעיל מצ"ב כנספח "ז" לבקשה זו.

28. בנוסף, רכש המבקש והשתמש במוצר "גרנולה לייט" המשווק ומופץ ע"י המשיבה תחת המותג "מרמולייט".

29. כאשר רכש המבקש את אריזת הגרנולה דלעיל, עשה זאת בשים לב לפרטים המצויינים על חזית וצידי האריזות, ובכלל זאת ובראשית, דבר העובדה המצויינת כי הגרנולה הנה "לייט", קרי מופחתת קלוריות, וכן עובדת היות שמו "גרנולה לייט".

30. על גבי אריזות המוצר "גרנולה לייט" אותו רכש וצרף המבקש, ללא יוצא מן הכלל, צויין תמיד כי הגרנולה הנה "לייט".

- תמונות המוצר "גרנולה לייט" המכיל 330 קילוקלוריות ל- 100 גרם מצ"ב כנספח "ח-1" – "ח-2" לבקשה זו.

- דף האינטרנט של המשיבה, בדבר הגרנולה דלעיל מצ"ב כנספח "ט" לבקשה זו.

31. ביום מן הימים, נתקל המבקש במרכול, בפופקורן אחר של המשיבה, שהוא איננו מופחת קלוריות, הוא פופקורן פופ סטאר מיני, וכמות האנרגיה שהייתה רשומה על אריזת הלחם הייתה 420 קילוקלוריות.

- תמונות המוצר "פופקורן פופ סטאר מיני" המכיל 420 קילוקלוריות ל- 100 גרם מצ"ב כנספח "י" לבקשה זו.

32. המבקש נדהם ותהה בדבר הפרש הקלוריות הזעום, שבין הפוקורן "לייט" של מרמולייט לזה שאיננו מופחת קלוריות, והחליט לבדוק העניין.

33. לפיכך, השווה הוא את ערכי האנרגיה שבין הפופקורן לייט של מרמולייט, נשוא תובענה זו, נשוא התובענה, לבין הפופקורן האחרים המשווקים ע"י המשיבה, ומצא כי למעשה הפופקורן "לייט" איננו מהווה 66.6% קלוריות מהפופקורן האחרים, ולמעשה מהווה הוא תמיד יותר מ-66.6% קלוריות. מילים אחרות, הפופקורן איננו "לייט" או קל, ולא ניתן לסמנו כ"לייט".

34. אף בהשוואה לפופקורן נוסף אותו משווקת המשיבה, שהנו "פופ סטאר" (בשונה מה"פופ סטאר מיני") שהוא איננו מופחת קלוריות, נלמד כי כמות האנרגיה אותו אוהז הפופקורן לייט של מרמולייט מהווה 91% אנרגיה מפופקורן פופ סטאר.

- תמונות המוצר "פופקורן פופ סטאר" המכיל 472 קילוקלוריות ל- 100 גרם מצ"ב כנספח "יא" לבקשה זו.

35. המבקש המשיך ובדק את העניין, אף ביחס לגרנולה לייט של מרמולייט, אותה רכש וצרף.

36. לפיכך, השווה הוא את ערכי האנרגיה שבין הגרנולה לייט של מרמולייט, נשוא תובענה זו, נשוא התובענה, לבין אריזות אחרות של גרנולה רגילה שאיננה לייט, ומצא כי למעשה הגרנולה "לייט" איננו מהווה 66.6% קלוריות מאריזות הגרנולה האחרות, ולמעשה מהווה היא תמיד יותר מ-66.6% קלוריות. מילים אחרות, הגרנולה איננה "לייט" ואיננה מופחתת קלוריות, ולא ניתן לסמנה כ"לייט".

37. כך למשל, בהשוואה לגרנולה צימוקים שקדים ותפוחים של השופרסל, אוהזת הגרנולה לייט של מרמולייט, נשוא בקשה זו, 75.5% קלוריות מגרנולה צימוקים שקדים ותפוחים של השופרסל.

- תמונות המוצר "גרנולה צימוקים שקדים ותפוחים" המכיל 437 קילוקלוריות ל- 100 גרם מצ"ב כנספח "יב" לבקשה זו.

38. עוד למשל, בהשוואה לגרנולה פירות ואגוזים של השופרסל, אוחזת הגרנולה לייט של מרמוליט, נשוא בקשה זו, 76% קלוריות מגרנולה פירות ואגוזים של השופרסל.

- תמונות המוצר "גרנולה פירות ואגוזים" המכיל 432 קילוקלוריות ל- 100 גרם מצ"ב **כנספח** "ייג" לבקשה זו.

39. למעשה, בהשוואה למוצרים אחרים מאותו מין ושאינם לייט, הרי שהמוצרים "פופקורן לייט" ו"גרנולה לייט" אוחזים הרבה יותר מ-66.66% קלוריות מהם.

40. המבקש פנה לבאי כוחו, אשר מצאו, כי בהתאם לתקן ישראלי 1145 של מכון התקנים, העוסק במוצרים ארוזים מראש, מותר לסמן את המוצר בכינוי 'קלי' (או 'קלה') או במילים שקולות לכך, בכפוף לכך שלמוצר שסומן בכינוי 'קלי' יהיה ערך קלורי ל-100 ג' או ל-100 סמ"ק הנמוך לפחות ב-1/3 בהשוואה למוצר מאותו מין.

41. למקרה האמור בתקן, לרבות הממצאים אותם גילה המבקש באתר האינטרנט של המשיבה, כמו גם על אריוזות המוצרים אותם רכש, ולאילו שהשווה, הבין המבקש, כי הוא הוטעה ע"י המשיבה לרכוש פופקורן, עליו נכתב מפורשות כי הנו פופקורן "לייט", מקום בו הפופקורן כלל אינו כזה.

42. עוד הבין המבקש, כי הוא הוטעה ע"י המשיבה לרכוש גרנולה, עליה נכתב מפורשות כי הנה "לייט", מקום בו היא איננה כזו.

43. מצב דברים זה אין לקבל: על ביהמ"ש הנכבד להוקיע סוג חמור וחסר תקדים זה של הטעיית צרכנים, ולהורות למשיבה לפצות את ציבור לקוחותיה בערכו של מחיר כל מוצר ומוצר.

ד. הטיעון המשפטי

א. **כללי**

44. חוק תובענות ייצוגיות – שנכנס לתוקף בעת האחרונה – נועד להסדיר באופן ממצה את הדינים החלים על הגשת תביעות ייצוגיות בישראל.

45. המטרות שביסוד החוק מפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכן "ציהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".

46. חוק תובענות ייצוגיות מתיר הגשת תביעה ייצוגית בעניינים המנויים בתוספת השניה לחוק, או בעניינים בהם נקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית. כאמור בסעיף 3(א) לחוק:

“ לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית”

47. התוספת השניה לחוק כוללת רשימה של עילות בהן ניתן להגיש תביעה ייצוגית. לענייננו, העילות הקבועות סעיף 1 לתוספת היא הרלוונטית:

(1) “תביעה של צרכן כנגד עוסק, גם אם לא נכרתה ביניהם עסקה”

48. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע את רשימת הזכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית. לענייננו, רלוונטי סעיף 4(א)(1) לחוק:

“ אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;”

49. כלומר, על מנת להיות זכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית, על המבקש להראות כי עומדת לו עילת תביעה באחד העניינים המנויים בתוספת השניה, וכן כי התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי קבוצת התובעים.

50. וליישום לענייננו, על המבקש להראות כי עומדת לו עילת תביעה כנגד המשיבה, וכי עילת התביעה מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט לכלל חברי קבוצת התובעים.

51. בנוגע להוכחת הנזק, חוק תובענות ייצוגיות קובע כי די בהוכחת גרימה של נזק ברמה לכאורית. כאמור בסעיף 4(ב)(1) לחוק:

“בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן 1(א) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק.”

52. התנאים לאישור תביעה ייצוגית מנויים בסעיף 8(א) לחוק, הקובע כי:

8. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

(1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל

חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;

(2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות

הענין;

- (3) **קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;**
- (4) **קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב.**

53. בהתאם להוראות שפורטו לעיל, הרי שהדיון משלב זה יחולק לשני שלבים. **בשלב הראשון**, נראה כי עומדת למבקש עילת תביעה אישית כנגד המשיבה, וכי נגרם לו לכאורה נזק. **בשלב השני**, נעמוד על התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית המנויים בסעיף 8 לחוק.

ב. עילת התביעה מכוח חוק הגנת הצרכן

עילת ההטעיה

54. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, קובע את הבאות:

"2. **איסור הטעיה**¹

(א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים לעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;

(2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;

55. אחריותה של המשיבה כיצרנית ו/או משווקות ו/או מחזיקה, יחד או לחוד, של שני המוצרים נשוא ההטעיה, קבועה במפורש בסעיף 2(ב) לחוק הגנת הצרכן הקובע כי:

(ב) **לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזיק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות.**

56. לענייננו, הוטעה המבקש לרכוש מוצרים הנחזים להיות כמוצרי "לייט" כפי שנכתב על אריזתם, מקום בו הם אינם כאלו, ומכאן שמדובר בהטעיה הנופלת לגדרי סעיף 2(א)(1) ו/או 2(א)(2) לחוק ומכן שחזקה כי מדובר בהטעיה בעניין מהותי (מה שברור גם לולא החזקות).

¹ ההדגשות, כאן ובכל מקום אחר, אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

57. לו ידע המבקש, כי המוצרים אינם "לייט" כפי שצויין וסומן באריזותיהם, הוא מעולם לא היה מסכים לרכוש את המוצרים, והיה נמנע כלל מרכישתם ו/או רוכש מוצרים אחרים אשר היו אכן "לייט".
58. המסקנה המתחייבת היא כי המבקש הוטעה ע"י המשיבה, הסתמך על ההטעיה, וכי כתוצאה נגרם לו נזק המוצא ביטוי בקבלת מוצרים השונים מהותית מהאמור על גבי האריזות, מילים אחרות, מוצרים שהוא כלל לא נתכוון לרכוש.
59. בנסיבות אלו, המבקש זכאי לקבל לידיו את מלוא הסכום ששילם בגין המוצרים, נשוא ההטעיה. נזקיו של המבקש מודגם בטבלה הבאה:

מוצר	מחיר ממוצע של המוצר	גובה הנזק
פופקורן לייט	14.29 ש"ח	14.29 ש"ח
לחם דגני קלות	17.29 ש"ח	17.29 ש"ח

60. למען הזהירות בלבד, מעריך המבקש כי הוא רכש לפחות 3 אריזות מכל מוצר. המבקש מעמיד אפוא את תביעתו האישית בראש נזק זה על סך של 94.74 ש"ח.

61. בנוסף, סבל המבקש מפגיעה באוטונומיה של הרצון, ומרגשות שליליים הנלווים לכך דוגמת עוגמת נפש ורגשות כעס ומרמה. המבקש, שהינו בעל מודעות צרכנית גבוהה לצריכת מוצרים מופחתי קלוריות, רכש את המוצרים במטרה לרכוש מוצרים קלים או לייט או מופחתי קלוריות ביחס למוצרים אחרים, ובפועל הוברר כי רכש מוצרים שאינם פופקורן לייט וגרנולה לייט, וזאת בניגוד לכתוב והמוצהר על גבי האריזה.

62. בע"א 1338/97 **תנובה נ' ראבי**, פד נז(1) 672, 682, נאמרו הדברים הבאים בידי כב' השופטת נאור:

כך קבעה באותו עניין כב' השופטת נאור:

הנזק הלא ממוני שהתובע טוען לו מאופיין בתחושת הגועל הנובעת מכך שמדובר בסליקון, על כל המטען האסוציאטיבי המלווה חומר זה. לדעתי, נזק מסוג זה הוא לכאורה נזק בר־פיצוי. הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא לכאורה בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא לא יסכין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל צרכן וצרכן העדפות בנוגע למזונותיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה כדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון דל שומן.

וכך קבעה כב' השופטת פרוקצ'יה (בפסקה 13 לפסק-דינה):

"בעניינינו מדובר בהוספת מרכיב לדבר מאכל תוך הפרת חובת התקן הרשמי בלא שהצרכן ידע את דבר קיומו של אותו מרכיב במזון שצרך ובמציאות דברים שבה אותו תוסף מזון איננו מזיק לבריאות. לשאלה באיזו מידה עוגמת נפש של צרכן במצב דברים זה היא בבחינת נזק הנובע ממהלכם הטבעי של הדברים, אין תשובה אחידה אשר קורצה מעור אחד. אכן עשויים להיות מצבים קיצוניים שבהם הטעיה לגבי מרכיבו של מוצר אכילה, גם כשאין בהם נזק בריאותי, עשויה להיות בעלת חשיבות מיוחדת לצרכן מהיבטים שונים, למשל מבחינה ערכית, מבחינת השקפת עולמו או עקב קיומה של העדפה מוגדרת למוצר בעל מרכיבים מסוימים לצורך השגת תכלית ספיציפית. כך למשל הצגת מוצר אכילה ככשר אף שאינו כשר, או הצגת מזון כמזון אורגני אף שאינו כזה, או הצגת מוצר כדל-שומן בעוד שלמעשה הוא רב-שומן – אלה עשויות במקרים מסוימים להוליד נזק לא ממוני שניתן לומר במידת ודאות כי הוא נגרם באורח טבעי ובמהלכם הרגיל של הדברים כתוצאה ישירה מעולת הנתבע. בסוג מקרים אלה מצויה בלב הצרכן העדפה ברורה ומוגדרת למוצר בעל אפיון מסוים – בין העדפה שמקורה בערכי דת והשקפת עולם, בין העדפה הנובעת מערכי טבעונות ובין העדפה הבנויה על תכלית לשלוט בהיקף הקלוריות הנצרכות מהמזון, וכיוצא באלה עניינים. פגיעה בהקשרים אלה בזכותו של הצרכן לבחור את המוצר הראוי בעיניו היא פגיעה ממשית בתחום העדפותיו כפרט, ונזקו הכללי מפגיעה זו אינו קשה להוכחה.

קיומה של העדפה מוגדרת וברורה של הצרכן לרכוש מוצר בעל איכויות מוגדרות עשוי לתת בידו כלי לגיטימי לתבוע את נזקו מהמשווק על הפרת חובתו שלא להטעותו לגבי תכונותיו של המוצר הנרכש. עילה מסוג זה עשויה במקרים מתאימים גם להצדיק תובענה ייצוגית אשר את בני קבוצתה, השותפים לתובענה, ניתן להגדיר בלא קושי מיוחד. אולם המקרה שלפנינו הוא שונה, והתשובה לו קשה ומורכבת יותר."

63. עקב ההטעיה, סבל המבקש מפגיעה באוטונומיה ונפגמה יכולתו להכריע בדבר הרכב מזונותיו, מה לצרוך וממה להימנע. המבקש, אשר ביקש לרכוש מוצרי לייט, רכש בפועל מוצרים שאינם "לייט", וזאת בניגוד למוצהר על גבי אריזות המוצרים, ובכך, סבל הוא מפגיעה באוטונומיה.

64. המבקש מעריך את הפגיעה באוטונומיה בסך של 100 ₪ בגין כל סוג מוצר ובסה"כ ב-200 ש"ח.

הפרת חובה חקוקה

65. יסודותיה של עוולת הפרת חובה חקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הנזיקין, המורה אותנו באופן הבא:

(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליה נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-

אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

66. לעולת הפרת חובה חקוקה חמישה יסודות (ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139): (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

67. צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון) התשנ"ט – 1998, קובע כלדלהלן:

1" הגדרות

"מזון" – דבר המיועד לצריכת אדם בשתיה או בלעיסה, לרבות חומרי מוצא ותוספות, למעט חומרים המשמשים ברפואה בלבד."

2 סימון מוצר מזון

"(א) מוצר מזון ארוז מראש יהיה כמפורט בתקן ישראלי ת"י 1145 – סימון מזון ארוז מראש..."

העתק צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון) התשנ"ט – 1998 מצ"ב כנספח "יד" לבקשה

68. לענייננו, הפרה המשיבה את הוראות סעיף 2 לצו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון) התשנ"ט – 1998, שכן לא סימנה את מוצריה, בהתאם לתקן ת"י 1145.

69. עוד לענייננו, הפרה המשיבה את הוראות סעיף 3.4 א., את נספח ב' וטבלה ב-1 לתקן ישראלי 1145, (סימון מזון ארוז מראש) וכלדלהלן:

1. תחום התקן

"תקן זה קובע דרישות לסימון מזון ארוז מראש, למעט פירות וירקות לא מעובדים. התקן קובע דרישות לסימון מזון ארוז מראש המיועד למכירה קמעונית."

3 דרישות כלליות

3.1 חובה לסמן את הפרטים שלהלן:

3.4 א "סימון מוצר מזון בכינויים מהמפורטים להלן יהיה בהתאם למפורט בסעיף 10 ובנספח ב. - "קל" או "קלה"

נספח ב – סימון מוצר המזון בכינויים המפורטים בסעיף המשנה 3.4 א

סימון המוצר בכינויים "נטול...", "ללא...", "דל...", "מופחת..." (בהשלמה שם החומר הרלוונטי יהיה בהתאם לנקוב בטבלה ב-1).

(...)

מוצר שבחינת הערך הקלורי שלו הוא מתאים לדרישות שנקבעו עבור "מופחת קלוריות" ושסומן בכינוי זה, מותר לסמנו גם בכינוי "קל" או "קלה" או במילים שקילות להם.

טבלה ב-1 – סימון מוצרי מזון בכינויים "נטול...", "ללא...", "דל...", "מופחת..." (המשך)

ד	ג	ב	א
<p>ערכים מקסימליים מותרים (של ערך קלורי או של תכולת החומר)</p> <p>ערכים בהשוואה למוצר מזון דומה (שאליו משווה המוצר שסומן בכינוי "מופחת..."</p> <p>ערך קלורי: עד ל-2/3</p>	<p>מותר לסמן את הכינוי כחלק מסימון שם המוצר.</p>	<p>מציין שהערך הקלורי או תכולת החומר הופחתו בנקוב בעמודה ד' בהשוואה למוצר מזון דומה (כמפורט בתקנים או בתקנות החלים על המזון הדומה), ובלבד שפרט להפחתה בערך הקלורי או להפחתה בתכולת החומר, המוצר שקיל מבחינה תזונתית למוצר המזון הדומה (שאליו או משווה)</p>	<p>"מופחת..."</p>
<p>כלומר הושגה הפחתה ב-33.3% לפחות, בהשוואה למוצר המזון הדומה.</p>			

העתק תקן ישראל 1145 מצ"ב **כנספח "טו"** לבקשה

המשיבה, כאמור, הפרה את הוראת סעיף 3.4 א, שכן המוצרים נשוא התובענה, שסומנו ע"י המשיבה כ"פופקורן לייט" ו"גרנולה לייט", אינה בעלי ערך קלורי ל-100 ג', הנמוך לפחות ב-1/3 בהשוואה למוצרים "רגילים" מאותו מין, כי אם נמוך בהרבה מ-1/3, והפחתה של 1/3 מערך הקלוריות – ממש לא הושגה.

70. איש לא יחלוק, כי מדובר בסעיפים שנועדו למנוע מכירת לחמים שאינם "לייט" ובכך להגן על הצרכן מפני הטעיה, ובכלל זאת על המבקש. מיותר לציין, כי הנזק אשר נגרם, כתוצאה מהסימון המטעה, נגרם בדיוק בצורה אותה נתכוון המחוקק למנוע.

ה. התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית

71. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי :

9. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה :

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה ;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין ;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת ; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה ;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב.

72. להלן נעמוד על התקיימות תנאים אלו כסדרם.

73. יובהר ראשית, כי בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות תפקידו של בית המשפט הנכבד הוא להגדיר את קבוצת התובעים, כאמור בסעיף 10(א) לחוק בו מצויין כי "אשר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה".

74. המבקש יטען, כי על קבוצת התובעים לכלול את כלל רוכשי אריזות הפופקורן ואריזות הגרנולה נשוא ההטעיה ב-5 השנים האחרונות.

75. מראש יצויין כי אין זה בחובתו של המבקש להעריך במדויק את גודל הקבוצה ואת סכום ההשבה המבוקש לכלל חברי הקבוצה, דבר שניתן יהיה לגלות במדויק רק לאחר חשיפת נתוני השיווק ע"י המשיבה.

76. בהתאם לידוע למבקש, הרי שהמשיבה משווקת ומוכרת את מוצרי מרמוליט בסך של 80 מליון ₪ בשנה.

77. היות ולמשיבה ישנה כ-40 מוצרים שונים הנמכרים תחת המותג מרמוליט, הרי שהגיוני הוא, כי שני המוצרים נשוא התובענה, מוכרים בסך של 4 מליון ₪ בשנה.

78. מכאן הרי שסך ההשבה נדרש להיות בחמש שנים בסכום כולל של 10 מיליון ש"ח.

79. זאת ועוד, בהנחה כי צרכו את המוצרים כ-150,000 איש אשר נפגעה האוטונומיה שלהם, הרי שעל המשיבה לפצות את חברי הקבוצה בסך 15,000,000 ש"ח בגין הפגיעה באוטונומיה.

80. התנאי הראשון לאישור התביעה הייצוגית הינו כי התובענה מעוררת שאלות משותפות – לכלל חברי הקבוצה – של עובדה ומשפט.

81. לענייננו, איש לא יחלוק כי התובענה מעוררת שאלות רבות המשותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן :

- (א) המשיבה הפרה כלפי כלל חברי הקבוצה את הוראות חוק הגנת הצרכן.
- (ב) המשיבה הפרה את חובות הגילוי כלפי כלל חברי הקבוצה.
- (ג) המשיבה הפרה חובות חקוקות שנועדו להגן על הקבוצה מפני הטעיה ברכישת מוצרים אשר לא נתכוונו לרוכשם.
- (ד) לכלל חברי הקבוצה נגרם נזק, בשל רכישתו של המוצרים כשאריותם מכריזה כי הנם מוצרים מסוג "לייט", כאשר בפועל הם אינה כאלה.
- (ה) נפגעה האוטונומיה של חברי הקבוצה.
82. התנאי השני הוא כי התובענה הייצוגית היא הדרך ההוגנת והיעילה להכריע בסכסוך בנסיבות העניין.
83. בהקשר זה, מן הראוי לחזור ולציין המטרות שביסוד חוק תובענות ייצוגיות, המפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של **"אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו"**, **"מימוש זכות הגישה לבית המשפט"**, **"מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין"** וכן **"ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות"**.
84. לענייננו, יש באישור התביעה הייצוגית כדי להגשים את המטרות שצוינו לעיל בכללותן.
85. ראשית, יש בהגשת תביעה ייצוגית זו בכדי לתרום משמעותית להרתעת המשיבה – ומעוולים כדוגמתה – מלפגוע בצורה חמורה בציבור במקרים כדוגמת המקרה שהוא תובענה זו.
86. הצורך בהרתעה מתחזק לאור החשיבות שבמניעת התופעה החמורה של אי-התאמה בין שם המוצר והסימון עליו, לא כל שכן, עת הסימון עוסק בנושא קלוריות, והשוואה בין מוצר רגיל לבין מוצר "לייט", תוך הפרת הבטחת המוצר כי הנו "לייט", קרי מופחת קלוריות - מקום בו איננו כזה.
87. שנית, תובענה זו היא הכרחית על מנת לממש את זכאותם לפיצוי של חברי הקבוצה כלפי המשיבה.
88. בסכום התביעה האישית, העומד על עשרות בודדות של שקלים, אין די על מנת לתמרץ תובע לפתוח בהליך משפטי מורכב ומסובך כנגד גופים עוצמתיים במיוחד כדוגמת המשיבה, וראה בהקשר זה את הדברים שנאמרו ברע"א 4556/94 **טצת ואח' נג' זילברשץ ואח'**, פ"ד מט (5) 774, בעמ' 784.
89. לעניין הייצוג ההולם, הרי שהמבקש הינו בעל אמצעים כלכליים הנדרשים לשם ניהול ההליך. המבקש ייוצג ע"י עוה"ד הח"מ, המבטיחים להעמיד לרשות הקבוצה ייצוג משפטי ככל שיידרש על מנת לממש את זכויות החברים בקבוצה כלפי המשיבה.
- הח"מ, הינם עו"ד עתירי ניסיון בתחום התובענות הייצוגיות ובפרט בתחום התובענה הייצוגית הצרכנית.

90. לעניין דרישת תום-הלב, הרי שתביעה זו הוגשה בתום-לב בידי המבקש, אשר נפגע ממעשיה של המשיבה, ומעוניין לזכות בפיצוי המגיע לו, וכן לפעול על מנת להרתיע את המשיבה מפני מעשים דומים בעתיד.

ו. על הסעדים המגיעים לכלל חברי הקבוצה

91. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר למבקש לתבוע בשמם את של חברי הקבוצה את הסעדים כמפורט להלן:

השבה של סך של 10 מיליון ש"ח בהתאם לתחשיב דלעיל.

פיצוי בסך 15 מיליון ש"ח בגין הפגיעה באוטונומיה.

92. "דרך המלך" במתן סעד במסגרת תביעה ייצוגית הינה באמצעות פסיקת פיצוי אינדוידואלי לכל חבר בקבוצת התובעים.

93. בהקשר זה, קובע סעיף 20(א) לחוק תובענות ייצוגיות באופן הבא:

(א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבשמה נוהלה התובענה הייצוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה להורות, בין השאר, הוראה כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להכביד במידה העולה על הנדרש על חברי הקבוצה או על בעלי הדין:

(1) על תשלום פיצוי כספי או על מתן סעד אחר, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור;

(2) על כך שכל חבר קבוצה יוכיח את זכאותו לפיצוי כספי או לסעד אחר;

(3) על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה, ובלבד שסכום הפיצוי הכולל ניתן לחישוב מדויק על יסוד הראיות שבפני בית המשפט; הורה בית המשפט על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל כאמור, רשאי הוא להורות בדבר חלוקה בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנוקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו; נותרה יתרת סכום לאחר החלוקה לחברי הקבוצה כאמור, יורה בית המשפט על העברתה לאוצר המדינה."

94. החוק קובע מנגנון גמיש במסגרתו יהא רשאי ביהמ"ש לקבוע כיצד ניתן יהיה להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה, כאשר בהתאם לסעיף 20(א)3) יתרת הכספים – אשר לא יידרשו – תועבר לאוצר המדינה.

95. לחליפין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חלק מחברי קבוצת התובעים (מה שסביר מאוד בהחשב בסכום התביעה הנמוך), ניתן יהיה ליישם את עקרונות "הפיצוי לטובת הציבור" הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק:

"מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין."

96. פסיקת סעד לטובת הציבור הוכרה גם כסעד ראוי בפסק-דינה של כבוד השופטת נאור בענין **תנובה נ' ראבי** (בעמ' 687):

"שאלת הסעד ושאלת הגדרתה של "הקבוצה" הן שאלות שיש ביניהן, כפי שנראה, קשר גומלין הדוק. בית המשפט עמד בצדק על כך שאין דרכם של צרכנים לשמור קבלות בגין רכישת החלב, ויהיה קושי במשפט עצמו בהבאת ראיות בידי תובעים פוטנציאליים. נראה לי שפתרון אפשרי לקושי בזיהוי חברי הקבוצה שסביר שאכן יתעורר הוא שייקבע פיצוי לטובת הקבוצה או לטובת הציבור ..."

לבית המשפט סמכות רחבה לקבוע את הסעד, ועמדתי היא שגם בתביעות לפי חוק הגנת הצרכן ניתן לקבוע סעד לטובת הציבור או סעד לטובת הקבוצה."

ז. סיכום

97. תביעה זו – והבקשה לאשרה כייצוגית – עניינן במקרה בוטה של הטעיה צרכנית והפרת חובה חקוקה.

98. מסתבר, כי המשיבה, שווקה ומכרה משך שנים אחדות, את המוצר "פופקורן לייט" וכן את המוצר "גרנולה לייט" (להלן, יחד: "המוצרים") עת ציינה את שמם כ"לייט" או קל, בסימון מטעה, ובניגוד מוחלט לדין, כדבר המלמד לכאורה כי המוצרים אוחזים בכמות קלוריות הנמוכה מספיק, על מנת להקרא כ"לייט" או קל – בה בעת, שבפועל, הם אינם כאלה, ולא יכולים כלל להקרא כ"לייט" או קל, שכן כמות הקלוריות שבהם, גבוהה הרבה יותר, מכמות הקלוריות המותרת שתהא, על מנת שהמוצרים יוגדרו, יוסמנו וייקראו כ"לייט" או קל".

99. מכל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד :

(א) לאשר למבקש לנהל תובענה כייצוגית בשם של חברי הקבוצה, בהתאם להגדרתה לעיל, ולחייב את המשיבה לשלם לקבוצה סך של 25,000,000 ש"ח.

(ב) להורות על פסיקת גמול מיוחד למבקש.

(ג) להורות על תשלום שכר טרחת עורך-דין לעורכי-הדין המייצגים באחוזים מתוך הקרן בהתאם לשיקול דעתו של ביהמ"ש הנכבד וכן על תשלום הוצאות משפט.

יוחי גבע, עו"ד

אמיר ישראלי, עו"ד

ב"כ המבקש